

รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวน เพื่อ ความถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม

Patterns and Standards for Investigating Children

and Youth in the Inquiry Official for Accuracy Fast and Fair

สุวรรณา คุณดิลกณัฐฐา

Suwanna Khundiloknattawasa

เจียงตะวัน ยอดดำเนิน

Chingtawan Yoddamnoen

เอกลักษณ์ นาคพ่วง

Aekalak Nakphoung

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Department of Political Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

E-mail: suwanna6605@gmail.com

(Received : January 19, 2020 Revised : March 03, 2020 Accepted : March 06, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสกัดองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ 2) จัดทำคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนให้แก่พนักงานสอบสวนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไว้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 95 คน และสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่ถูกต้อง พนักงานสอบสวนดำเนินการได้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดทุกขั้นตอนและมีเอกสารประกอบครบถ้วนในแต่ละฐานความผิด 2) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่รวดเร็ว พนักงานสอบสวนต้องทำให้เด็กและเยาวชนอยู่ในกระบวนการยุติธรรมต้องใช้เวลาอันน้อยที่สุด ซึ่งในแต่ละคดีย่อมมีความยากง่ายแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแน่ชัดตายตัว และ 3) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่เป็นธรรม พนักงานสอบสวนต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากอคติ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติและถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่วิธีการทารุณ ทรมาณ ชูเชื้อหรือหลอกลวง หรือโน้มน้าวจิตใจให้ปฏิบัติตามแต่อย่างใด

สำหรับคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้และปฏิบัติ

คำสำคัญ: การสอบสวน เด็กและเยาวชน ในชั้นพนักงานสอบสวน

Abstract

This research the purpose is to study extract knowledge and methods of investigative officers for correct and effective juvenile investigations and prepare a manual to investigate juvenile delinquency to the inquiry officials under the Royal Thai Police. To be used as a guideline for operations Is a qualitative research By using in-depth interviews with the sample population, Include Public prosecutor, Inquiry official, Almoner and Legal counsel 95 people and focus group discussion of 20 people. Content analysis.

The study found that 1) The format and standards for the correct investigation. The inquirer must proceed correctly, completely, in accordance with the law, every step and have complete documentation for each offense. 2) The format and standards for quick investigation. The investigative officers must put the children in the judicial process must spend the least time. In which each case would have different difficulty there is no fixed format. And 3) Format and standards for fair investigation the inquiry official must act openly. Transparent, verifiable, without bias, providing equal opportunity for all parties no discrimination and legality do not use cruelty methods torture, coerce or deceive or convince the mind to act in any way.

For this juvenile investigation guide the researcher brought knowledge that was developed into a manual for using as guideline to be easy to learn and practice.

Keywords: Investigating, Children and youth, In the Inquiry official

บทนำ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนมากจะเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ อาจเป็นเพราะสภาพสังคมที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถแยกแยะกักรหว่างความถูกต้องชอบธรรมและความคิดมิชอบ หรือการกระทำผิดของเด็กเกิดจากความคิดที่ไม่ชอบธรรม มีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ยังอ่อนต่อสติปัญญาและความรู้สึกผิดชอบ จึงเป็นสาเหตุให้ถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย และนับวันก็ยิ่งทวีความรุนแรง ซับซ้อนและขยายเป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สมัย ศิริทองถาวร, 2541) เด็กซึ่งเปรียบเสมือนอนาคตของชาติหากแต่ต้องกลายเป็นอาชญากร ไม่สามารถเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้ รวมทั้งหากยังไม่มีมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มีความเหมาะสม อาจทำให้เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมอาชญากรในปัจจุบันมีการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นอาชญากรจนกระทั่งกลายเป็นอาชญากรอาชีพ จนยากจะถอนตัวจากความเป็นอาชญากรและยากต่อการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อกลับตัวเป็นคนดีของสังคม (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ ปิยะพร ตันณีกุล, 2560) เด็กถือเป็นทรัพยากรของชาติในอนาคต กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน มุ่งเน้นการให้ความคุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพและวิถีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไว้ (วัชรินทร์ ปัญเจกวิญญูสกุล, 2540) การดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน การบัญญัติไว้เป็นพิเศษเพื่อปกป้องและคุ้มครองความเสียหายจากการที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกดำเนินคดีอาญาในฐานะผู้ต้องหาหรือพยานในคดี มีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ยังได้รับรองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 40 (6) ซึ่งบัญญัติว่า เด็ก เยาวชน ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม (ณัฐนันท์ ทองทรัพย์, 2558) และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้มีการกำหนดมาตรการพิเศษที่แตกต่างจากการดำเนินการทางคดีอาญากับผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมีหลักการในการคุ้มครองและเน้นการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งกระทำความผิดและได้กลายมาเป็นผู้ต้องหา หรือการคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน (วารุณี จันทร์ทอง, 2556)

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2557) ศึกษาแนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม พบว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีปัญหาหลากหลายประการ ซึ่งประการสำคัญได้แก่ ระยะเวลาในการอำนวยความยุติธรรมในแต่ละคดีที่มีความล่าช้า ตั้งแต่ชั้นก่อนศาล ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีการวมกันแล้วใช้เวลาโดยเฉลี่ย 13.5 เดือน เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมของรัฐดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รวดเร็ว เป็นธรรมแก่ประชาชน และเพื่อให้ประชาชนและนานาชาติเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของรัฐว่าประชาชนต้องได้รับความเป็นธรรมภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายทั่วถึง โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกันในกระบวนการยุติธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) ซึ่งต่อมา พลเอกประยุทธ์

จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ นโยบายที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และนโยบายที่ 11 การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ปรับปรุงระบบการช่วยเหลือทางกฎหมายและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมโดยให้เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว ส่งเสริมกองทุนยุติธรรมเพื่อคุ้มครองช่วยเหลือคนจนและผู้ด้อยโอกาสคุ้มครองผู้ถูกล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ และเยียวยาผู้บริโภคหรือได้รับผลกระทบจากความไม่เป็นธรรมโดยเน้นความสุจริตและความมีประสิทธิภาพของภาครัฐความเป็นธรรมของผู้ได้รับผลกระทบและการไม่แอบอ้างฉวยโอกาสโดยทุจริตจากระบบการช่วยเหลือดังกล่าว (สมชัย หิรัญญะ วณิชย์, 2557)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นประเด็นที่คณะผู้วิจัยเห็นว่าพนักงานสอบสวนจะต้องอาศัยประสบการณ์และองค์ความรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กและเยาวชน นำมาถ่ายทอดให้กับพนักงานสอบสวนรุ่นต่อไป ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและสนใจทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวนเพื่อความถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสกัดองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และเพื่อจัดทำเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานสอบสวนใช้เป็นแนวทางการสอบสวนเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสกัดองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
2. จัดทำคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนให้แก่พนักงานสอบสวนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งประกอบด้วย พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษากฎหมาย ในการวิจัยครั้งนี้จึงอาศัยทฤษฎีเกลียวความรู้ (Knowledge spiral : SECI Model) ของ Nonaka & Takeuchi (1995) มาใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมองค์ความรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จำนวนผู้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 95 คน จากผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 และกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่เป็นพนักงานสอบสวนที่มีความชำนาญประสบการณ์และทำการสอบสวนเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ รวมทั้งสิ้น 38 นาย กลุ่มพนักงานอัยการ

จำนวน 19 คน กลุ่มนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา จำนวน 19 คน และกลุ่มที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 19 คน

กลุ่มที่ 2 จากตัวแทนพนักงานสอบสวน นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา พนักงานอัยการ นักวิชาการด้านกฎหมาย และที่ปรึกษากฎหมาย รวมทั้งสิ้น 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Group discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลจากเอกสารแล้ว คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลและค้นหาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชน จะเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) ในประเด็นของหลักการและวิธีการปฏิบัติในการสอบสวนเด็กและเยาวชน ตลอดจนถึงปัญหาข้อขัดข้องที่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนเด็กและเยาวชน ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากพนักงานสอบสวน นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา พนักงานอัยการ นักวิชาการด้านกฎหมาย และที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 95 คน และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากพนักงานสอบสวน นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา พนักงานอัยการ นักวิชาการด้านกฎหมาย และที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 20 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยเลือกวิธีใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยบรรยายเป็นเนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความและเนื้อหาโดยผู้วิจัย ไม่มีอคติหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปพัวพัน

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ทราบว่ารูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวนเพื่อความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ก) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่ถูกต้อง

การทำสำนวนการสอบสวนเด็กหรือเยาวชนให้เป็นรูปแบบและมาตรฐานที่ถูกต้องนั้น ในสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัตินั้นจะต้องดำเนินการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดทุกขั้นตอน มีเอกสารประกอบครบถ้วน ดังต่อไปนี้

1) รายงานการสอบสวน ต้องปรากฏรายงานการสอบสวนและความเห็นของหัวหน้าพนักงานสอบสวน ระบุมาตรการความผิดในรายงานการสอบสวนครบถ้วน ข้อหา/อายุความ

2) ผู้ต้องหา ต้องมีเอกสาร ดังต่อไปนี้ บันทึกคำให้การผู้ต้องหา, เอกสารแสดงอายุผู้ต้องหา, การแจ้งสิทธิและสอบถามเรื่องทนายความ (ที่ปรึกษากฎหมาย) ของผู้ต้องหา, การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหา, การ

จัดหาที่ปรึกษากฎหมาย, การแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหา, การแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่หาว่าผู้ต้องหาได้กระทำผิด, บันทึกตรวจค้น, หมายจับและคำหาญรูปพรรณผู้ต้องหา, บันทึกการจับกุม, บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา และภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา, ภาพถ่ายผู้ต้องหา, บันทึกการควบคุมผู้ต้องหา, รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน จากสถานพินิจฯ, หนังสือแจ้งการจับกุมผู้ต้องหาไปยังสถานพินิจฯ, หลักฐานเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน ฯลฯ, แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหา และผลการตรวจประวัติการต้องโทษ, สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน ฯลฯ

3) ผู้กล่าวหา/ผู้เสียหาย/พยาน ประกอบด้วย บันทึกคำให้การผู้กล่าวหา/ผู้เสียหาย/พยาน, บันทึกภาพและเสียงกรณีมีการสอบปากคำเด็ก, การลงลายมือชื่อในเอกสารของผู้เกี่ยวข้องในคดี, สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน ฯลฯ

4) เอกสารอื่น ๆ ประกอบด้วย บันทึกพนักงานสอบสวน, แผนที่เกิดเหตุ/บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ/ภาพถ่าย, แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานที่ร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ, บัญชีแสดงรายการเอกสาร/บัญชีสำนวนการสอบสวน, สำเนาคำร้องมัดฟ้องหรือฝากขัง...(ตรวจสอบจำนวนวันที่ศาลอนุญาต), คำร้องตรวจสอบการจับ/คำร้องขอให้ศาลควบคุมตัว, คำวินิจฉัยอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (กรณีฟื้นฟู), คำสั่งศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อตรวจพิสูจน์ฯ (ถ้ามี), หลักฐานแสดงการเป็นที่ปรึกษากฎหมาย นอกจากนี้ในความผิดบางประเภทอาจมีเอกสารเพิ่มเติมดังนี้

ความผิดเกี่ยวกับเพศ ต้องเพิ่มเติม สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสูติบัตร อย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เสียหายที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ, รายงานผลการตรวจร่างกายของผู้เสียหาย, หลักฐานแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้เสียหาย ในกรณีความผิดฐานพรากผู้เยาว์

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ต้องเพิ่มเติม รายงานผลการตรวจชันสูตรบาดแผล, รายงานการตรวจศพ และรายงานการตรวจชันสูตรพลิกศพ, ใบมรณบัตร หรือหนังสือรับรองการตาย (กรณีถูกทำร้ายถึงตาย)

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต้องเพิ่มเติม หนังสือขอส่งยาเสพติดของกลางมาทำการตรวจพิสูจน์, หนังสือตอบรับว่าได้รับของกลางไว้ทำการตรวจพิสูจน์แล้ว, รายงานผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดของกลาง, สำเนาธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อ และสำเนาประจำวันที่บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการล่อซื้อ ในกรณีความผิดฐานจำหน่ายหรือพยายามจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ หรือความผิดฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย, ในกรณีฐานเสพยาเสพติดให้โทษ ให้มีหนังสือยินยอมให้ตรวจปัสสาวะและผลการตรวจวิเคราะห์ยืนยันสารในปัสสาวะจากสถานตรวจพิสูจน์ เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์, และในความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษ พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนมาด้วยว่าผู้ต้องหาได้เสพยาเสพติดด้วยวิธีใด และเสพครั้งสุดท้ายเมื่อใด, รายงานพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ต้องหา ก่อนเกิดเหตุชุดจับกุมได้สืบสวนสอบสวนทราบมาก่อนหรือไม่, ให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจังหวัด ตามรายงานการตรวจพิสูจน์สามารถคำนวณเป็นน้ำหนักและน้ำหนักสารบริสุทธิ์ได้เท่าใด

ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ต้องเพิ่มเติม หนังสือขอส่งอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนของกลางตรวจพิสูจน์, หนังสือตอบรับว่าได้รับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของกลางไว้แล้ว,

หนังสือแจ้งผลการตรวจพิสูจน์อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนของกลาง, ผลการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนอาวุธปืนของผู้ต้องหา, ผลการตรวจสอบใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวของผู้ต้องหา

ความผิดเกี่ยวกับคดีละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องเพิ่มเติม หลักฐานการร้องทุกข์ของผู้เสียหาย, หนังสือมอบอำนาจของเจ้าของลิขสิทธิ์, หนังสือรับรองนิติบุคคล, หนังสือยืนยันการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์, บัญชีของกลาง, ในกรณีความผิดฐานให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ฯ ต้องมีหนังสือนำส่งแผ่นภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของกลางไปตรวจที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และหนังสือผลการตรวจแผ่นภาพยนตร์และวีดิทัศน์จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ความผิดอาญาที่เป็นความผิดส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ต้องเพิ่มเติม หลักฐานการแจ้งความร้องทุกข์ของผู้เสียหาย, หลักฐานการมอบอำนาจให้แจ้งความร้องทุกข์, หลักฐานการเป็นนิติบุคคล หนังสือรับรองนิติบุคคล

ข) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่รวดเร็ว

การทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ที่จะมีรูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่รวดเร็ว เพื่อให้เกิดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่รวดเร็ว ต้องมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สำหรับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบไลน์ กลุ่มตรวจสอบการจับ กลุ่มสหวิชาชีพที่มีทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อทำการนัดหมายในการสอบปากคำล่วงหน้าก่อนที่จะมีหนังสือแจ้งให้ทราบต่อไป และนอกจากนี้ การสอบสวนจะเกิดขึ้นได้ พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) พนักงานสอบสวนต้องมีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการสอบสวนเป็นอย่างดี
- 2) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 3) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อประสานงาน
- 4) วางระบบงานในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ให้ครบถ้วน
- 5) ร่างสรุปรายงานการสอบสวนไว้ล่วงหน้า
- 6) เร่งรัดสรุปสำนวนการสอบสวน

ค) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่เป็นธรรม

เน้นที่ตัวพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากอคติไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช้วิธีการทารุณ ทรมาณขู่เข็ญหรือหลอกลวง หรือโน้มน้าวจิตใจให้ปฏิบัติตามแต่อย่างใด และไม่เคยมีกรณีถูกร้องเรียนขณะปฏิบัติหน้าที่หรือถูกเปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนรับผิดชอบในคดี รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่เป็นธรรม มีดังต่อไปนี้

- 1) มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

- 2) พนักงานสอบสวนต้องวางตัวเป็นกลาง
- 3) พนักงานสอบสวนต้องไม่เลือกปฏิบัติ
- 4) พนักงานสอบสวนต้องมีใจและประสบการณ์ในการสอบสวน
- 5) พนักงานสอบสวนไม่เคยมีกรณีถูกร้องเรียนในการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษากฎหมาย นำมาพัฒนาเขียนเป็นคู่มือสำหรับให้พนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้และปฏิบัติ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงรูปแบบและมาตรฐานการสอบสวนเด็กและเยาวชน และสามารถอภิปรายผลออกเป็น 3 ประเด็นตามผลที่ได้ ดังต่อไปนี้

ก) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่ถูกต้อง

การสำนวนการสอบสวนโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนนั้นต้องมีความละเอียดรอบคอบและแม่นยำในข้อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเพราะกฎหมายต้องการให้พนักงานสอบสวนให้ความคุ้มครองเด็ก ไม่ว่าจะเด็กและเยาวชนนั้นจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม กฎหมายจึงได้กำหนดรูปแบบการสอบสวนเด็กไว้อย่างชัดเจนว่าถ้าเด็กเป็นผู้เสียหาย พยานหรือผู้ต้องหาต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง หากไม่ปฏิบัติตามก็ถือว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ศาลไม่รับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหา เช่น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

- 1) พนักงานสอบสวนไม่ได้จัดให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ร่วมอยู่ด้วยในการสอบสวนผู้ต้องหาเด็กตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 133 ทวิ ประกอบ มาตรา 134/2
- 2) พนักงานสอบสวน ไม่ยอมให้ทนายความหรือผู้ซึ่งผู้ต้องหาไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134/3
- 3) พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม แต่ไม่เตือนผู้ต้องหาล้อยกคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7586/2546
- 4) พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยฝ่าฝืน ป.วิ.อาญา มาตรา 135 ทำให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำออกมาโดยไม่สมัครใจ คำรับสารภาพนั้นรับฟังไม่ได้ (เมื่อผู้ต้องหาตกเป็นจำเลย ก็จะทำคำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยไม่ได้ หากเป็นคำรับสารภาพโดยไม่สมัครใจเพราะพนักงานสอบสวนข่มขู่ จูงใจ ฯลฯ)
- 5) การไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ เช่น ไม่แจ้งสิทธิหรือแจ้งสิทธิแล้วแต่ไม่ให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาใช้สิทธิต่างๆ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 7/1 เป็นต้น กรณีเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมิชอบประการอื่น ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 226 ศาลจึงต้องไม่รับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ให้อ

พนักงานสอบสวนหากมีการสอบสวนหลังจากการไม่แจ้งสิทธิดังกล่าวหรือแจ้งสิทธิแล้วแต่ปฏิเสธมิให้ผู้ต้องหาใช้สิทธิดังกล่าว

ดังนั้นในกรณีการสอบสวนที่ถูกต้องนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดด้วย โดยผลทางกฎหมายกรณีการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายบางกรณี แม้จะไม่มีผลกระทบต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการ แต่ก็ถือว่าเป็นการสอบสวนที่ไม่ถูกต้อง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันอาจถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา และส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนได้

ข) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่รวดเร็ว

พนักงานสอบสวนต้องทำสำนวนการสอบสวนเด็กและเยาวชนด้วยความกระตือรือร้น ตรงต่อเวลา และไม่กลั่นแกล้งถ่วงเวลาให้เนิ่นช้า โดยยึดถือแนวปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 130 บัญญัติว่า “...ให้พนักงานสอบสวนเริ่มการสอบสวนโดยไม่ชักช้า...” และในมาตรา 134 วรรคสาม บัญญัติว่า “...ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม...” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

การสอบสวนด้วยความรวดเร็ว นั้น พนักงานสอบสวนจะต้องพยายามใช้ความรู้ความสามารถในการสอบสวนอย่างเต็มที่ เพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและรอบคอบ หากการสอบสวนล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย กล่าวคือ ผู้เสียหายจะไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ผู้กระทำผิดก็ไม่เกรงกลัวต่อกระบวนการยุติธรรม มีผลไปถึงความสงบสุขของสังคมส่วนรวม เมื่อพนักงานสอบสวนต้องรับผิดชอบในการสอบสวนคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงต้องคำนึงถึงพยานหลักฐานที่มีอยู่ในคดีนั้น โดยจัดลำดับและแสวงหาพยานหลักฐานให้มากที่สุดและพยานที่ดีที่สุด อันจะทำให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้

สำหรับการสอบสวนเด็กและเยาวชนนั้น พนักงานสอบสวนต้องกระทำด้วยความรวดเร็วและรอบคอบมากยิ่งขึ้น กฎหมายต้องการให้เกิดความคุ้มครองกับเด็กมากที่สุด พนักงานสอบสวนต้องรับหน้าที่ในการทำสำนวนการสอบสวนเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว การดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจำเป็นต้องกระทำด้วยความรวดเร็วไม่ก่อให้เกิดความล่าช้า เพราะยิ่งเด็กอยู่ในกระบวนการยุติธรรมนานเท่าใดย่อมเกิดผลเสียต่อตัวเด็กมากกว่าผลดี ดังนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กมาแล้วต้องเร่งรัดในการทำสำนวนการสอบสวนให้แล้วเสร็จก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา 78 กำหนดให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวนและส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หากคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 6 เดือนแต่ไม่เกิน 5 ปี ขอย้ายเวลาการสอบสวนได้อีก 2 ครั้งๆ ละไม่เกิน 15 วัน รวมมีเวลา 60 วัน และคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 5 ปี ขอย้ายเวลาการสอบสวนได้อีก 4 ครั้งๆ ละไม่เกิน 15 วัน รวมมีเวลา 90 วัน ระยะเวลาการทำสำนวนการสอบสวนเด็กสูงสุดต้องไม่เกิน 90 วัน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์พนักงานสอบสวนที่เป็นแหล่งข้อมูลทำให้ทราบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถสรุปสำนวนการสอบสวนได้อย่างรวดเร็วทั้งๆ ที่พนักงานสอบสวนมีความตั้งใจจริง

ที่จะเร่งรัดสรุปสำนวนการสอบสวนส่งยังพนักงานอัยการเพื่อมีความเห็นต่อไป แต่ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการสรุปสำนวนการสอบสวนโดยตรง หากไม่มีถือว่าการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จไม่สามารถสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอพนักงานอัยการได้ และอยู่นอกเหนือการควบคุม แต่ต้องเน้นการประสานงานได้แก่

1) ผลการตรวจประวัติการต้องโทษจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องส่งแผ่นพิมพ์มีผู้ต้องหาไปตรวจสอบ โดยปกติพนักงานสอบสวนจะทำการส่งภายใน 3 วันนับแต่จับกุมตัวมา ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทราบว่าในปัจจุบันการตรวจผลพิมพ์มีผู้นี้เป็นอำนาจของกองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) เท่านั้น พิสูจน์หลักฐานจังหวัดไม่สามารถตรวจได้ ถ้าผลการตรวจล่าช้าก็จะส่งผลทำให้พนักงานสอบสวนต้องทำการผัดฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลออกไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้รับเอกสาร ทำให้พนักงานสอบสวนมองว่ากรณีดังกล่าวไม่เกิดความเป็นธรรมกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กที่จะต้องมีระยะเวลาในกระบวนการนี้ออกไปอีกครั้งละไม่เกิน 15 วัน ทั้งๆ ที่พนักงานสอบสวนนั้นได้ทำการรวบรวมเอกสารหรือดำเนินการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ตาม

2) รายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงจากสถานพินิจ เมื่อมีการจับกุมเด็กมาพนักงานสอบสวนก็ต้องรายงานการถูกจับให้กับผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กเพื่อนำมาประกอบสำนวนเสนออัยการ ซึ่งศาลจะให้ความสำคัญต่อรายงานฉบับนี้ เมื่อยังไม่ได้รับรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็ก ก็ไม่สามารถสรุปสำนวนการสอบสวนได้เพราะถือว่าเป็นเอกสารสำคัญซึ่งจำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาสั่งคดี พนักงานสอบสวนก็ต้องรอและติดตาม ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่พนักงานสอบสวนมักใช้อ้างต่อศาลในการขอผัดฟ้องผู้ต้องหาต่อไปอีกจนกว่าจะได้รายงานนี้มาประกอบสำนวนการสอบสวน

3) รายงานผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ของกลางในคดี เอกสารต่างๆ ที่พนักงานสอบสวนต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น กรณีแบบนี้มักใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน บางคดีจะครบกำหนดผัดฟ้องแล้วพนักงานสอบสวนต้องเร่งขอร้องให้ออกรายงานมิฉะนั้นจะขาดผัดฟ้อง จะต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

ค) รูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนที่เป็นธรรม

สำหรับประเด็นความเป็นธรรมนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวของพนักงานสอบสวนโดยตรง ที่มาทำหน้าที่ในการค้นหาข้อเท็จจริงโดยรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่ามีการกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ดังนั้นการปฏิบัติในการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากอคติไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครก็ตาม ไม่ว่าจะมียฐานะใด ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือพยานจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่วิธีการทารุณ ทรมาณขู่เข็ญหรือหลอกลวง หรือโน้มน้าวจิตใจให้ปฏิบัติตามแต่อย่างใด และไม่เคยมีกรณีถูกร้องเรียนขณะปฏิบัติหน้าที่หรือถูกเปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนรับผิดชอบในคดี

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลพบว่าพนักงานสอบสวนที่อยู่ในตำแหน่งมานานนั้นจะไม่ได้สำเร็จจากนักเรียนนายร้อยเป็นส่วนใหญ่ ที่พบมักเป็นบุคคลภายนอกที่มีวุฒิเกี่ยวกับกฎหมายสมัครเข้ามาและอยู่ในตำแหน่งตั้งแต่บรรจุครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ทำงานด้านสอบสวนมานานเป็นผู้มีประสบการณ์และทักษะ

ค่อนข้างสูงมีองค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้กับพนักงานสอบสวนใหม่ๆ ได้ใช้เป็นแนวทาง ประกอบกับการทำงานของพนักงานสอบสวนเหล่านี้ต่างได้รับการยอมรับจากหน่วยงานของตำรวจเอง ได้รับการพิจารณาเป็นพนักงานสอบสวนดีเด่น และได้รับการยอมรับจากพนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนที่ปรึกษากฎหมาย ว่ามีความเชี่ยวชาญในด้านการสอบสวนเด็ก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าพนักงานสอบสวนเหล่านี้มีวิธีขั้นตอนหรือเทคนิคเกี่ยวกับการสอบสวนเด็กให้เกิดความเป็นธรรมกับเด็กจริงๆ นั้นตัวพนักงานสอบสวนเองควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (1) มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (2) พนักงานสอบสวนต้องวางตัวเป็นกลาง (3) พนักงานสอบสวนต้องไม่เลือกปฏิบัติ (4) พนักงานสอบสวนต้องมีใจและประสบการณ์ในการสอบสวน และ (5) พนักงานสอบสวนไม่เคยมีกรณีถูกร้องเรียนในการปฏิบัติหน้าที่

บทสรุป

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปรูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวนเพื่อความถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม ได้ดังนี้

- 1) พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดทุกขั้นตอนและมีเอกสารประกอบครบถ้วนในแต่ละฐานความผิด
- 2) พนักงานสอบสวนต้องทำสำนวนการสอบสวนให้รวดเร็วที่สุดเพื่อให้เด็กใช้เวลาอยู่ในกระบวนการยุติธรรมน้อยที่สุด
- 3) พนักงานสอบสวนต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากอคติ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติและถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติให้ง่ายต่อการเรียนรู้และปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรผลักดันรูปแบบการสอบปากคำเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ในชั้นพนักงานสอบสวน ควรใช้การบันทึกภาพและเสียง (วีดีโอ) แทนการนั่งบันทึกเป็นคำให้การ (แบบเดิม) จะช่วยให้สามารถสามารถทำการสอบสวนได้รวดเร็วและชัดเจน

1.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรที่จะมีระเบียบให้ชัดเจนเรื่องการติดตั้งกล้องในห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับจุดติดตั้งกล้อง จุดนั่งของแต่ละคนให้ชัดเจน

1.3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรผลักดันให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อรับผิดชอบแต่ละจังหวัด

1.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดสร้างห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน ให้ได้มาตรฐานให้กับตำรวจภูธรจังหวัดและสถานีตำรวจนครบาลทุกแห่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2.1 ถ้าหากการตรวจประวัติผู้ต้องหาล่าช้าเกิดจากระบบการตรวจพิสูจน์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรปรับปรุงระบบการตรวจประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหาจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) ให้รวดเร็วขึ้น

2.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณในการทำห้องสอบสวนเด็กที่ได้มาตรฐานในแต่ละจังหวัด

2.3 ประเด็นการขาดแคลนพนักงานสอบสวน ควรกำหนดระเบียบให้ชัดเจนในการห้ามพนักงานสอบสวนไปปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง และต้องพิจารณาจำนวนคดีกับสัดส่วนของพนักงานสอบสวนให้เหมาะสมกับพื้นที่

2.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมุ่งเน้นการพัฒนาพนักงานสอบสวนให้มีความเป็นมืออาชีพ ให้มีใจรักในงานและมีจิตสาธารณะ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม

2.5 ประเด็นการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจมาทำหน้าที่พนักงานสอบสวน ต้องเน้นความสมัครใจและมีคุณสมบัติครบถ้วน ต้องมีการอบรมเพิ่มเติมคุณวุฒิก่อนที่จะแต่งตั้ง

2.6 ควรนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน เจ้าหน้าที่กับพนักงานสอบสวน เช่น การตั้งไลน์กลุ่มตรวจสอบการจับ กลุ่มสหวิชาชีพ หรืออีเมล

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการกรณีเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี ที่กระทำผิดในชั้นพนักงานสอบสวนที่เป็นไปตามหลักกฎหมาย

3.2 ควรมีการนำคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชนไปใช้ประโยชน์และทำการประเมินผลเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องและนำมาแก้ไขแล้วพัฒนาคู่มือดังกล่าวให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนต่อไป

3.3 ควรมีการศึกษาเจาะลึกในประเด็นการสอบสวนเด็กในมุมมองของพนักงานอัยการที่ใช้ดุลพินิจสั่งคดีจากสำนวนการสอบสวนว่าข้อบกพร่องที่ส่งผลให้ศาลสั่งยกฟ้องในแต่ละฐานความผิดนั้นเกิดจากสาเหตุใดบ้าง

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

องค์ความรู้ในการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้จากพนักงานสอบสวนได้นำมาพัฒนาเป็นคู่มือการสอบสวนเด็กและเยาวชน ซึ่งพนักงานสอบสวนสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การสอบสวนนั้นเกิดความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม และนอกจากนี้ยังสามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนของโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษากฎหมาย ขอขอบคุณคณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจและสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ ทองทรัพย์. (2558). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนในคดีอาญาศึกษา เฉพาะพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 32-41.
- วารุณี จันทร์ทอง. (2556). *มาตรการในการสอบสวนเด็กและเยาวชนซึ่งกระทำผิดอาญาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2540). มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด. *บทบัณฑิตย*. 53(4), 116-122.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2557). *แนวทางปฏิรูปประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมัย ศิริทองถาวร. (2541). *ปัญหาพฤติกรรมทางสังคมและเซวาร์ปัญญาเด็กและเยาวชนสถานแรกรับในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคเหนือ*. เชียงใหม่: ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ.
- สมชัย หิรัญญะวงษ์. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แดงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และ ปิยะพร ตันณีกุล. (2560). การประเมินผลการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. *วารสารสังคมศาสตร์*, 47(1), 171-192.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 63/2557 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2557 เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของรัฐ*. สืบค้นจาก <https://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553*. สืบค้นจาก <http://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=764847&ext=htm>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. สืบค้นจาก <http://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570066&ext=htm>
- Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1995). *The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*. New York, Oxford: Oxford University Press.